

Резюме на проект по Фонд „Наука“ № 22008 – Конкурсна сесия 2022:

„Двигателна активност при пациенти на хемодиализа и възможности за оптимизирането ѝ“

Ръководител: Проф. д-р Валентина Христова Маджова, дм

Хроничното бъбречно заболяване (ХБЗ) е състояние, причиняващо необратима загуба на основните бъбречни функции: екскреторна, регулаторна и инкреторна, водещо до съществено разстройство на дейността на всички органи и системи в организма. То представлява глобален здравен проблем, който се асоциира с намалена продължителност на живота, като при болните в терминален стадий на ХБЗ (ESRD) на хемодиализа (ХД), същата намалява с близо 75% от тази на техните здрави връстници. Наблюдава се също ограничен функционален физически капацитет, който е около 70% от този на клинично здравите лица, като с началото на ХД стойностите му намаляват до 50%. При пациентите на ХД се отчита и високо ниво на инвалидизация, следствие на основните усложнения на ХБЗ и застоял начин на живот, който повлиява негативно възможността за нормално осъществяване на всекидневните им дейности.

Изследователската цел на този проект е да се извърши комплексно проучване на двигателната активност при пациенти на хемодиализа със стратификация на рисковите фактори за инвалидизация и оценка на влиянието на аеробните интрадиализни упражнения върху функционалния статус и клиничния резултат с оглед подобрена прогноза, рехабилитация и качество на живот на пациентите.

За осъществяване на поставената цел се отдиференцират следните задачи:

1. Проучване на влиянието на хроничнодиализното лечение върху двигателната активност и индивидуално качество на живот на пациентите;
2. Установяване на основните причини за влошаване на двигателната активност и стратификация на риска;
3. Оценка на влиянието на специализирани кардио-вело упражнения върху клиничния, функционалния статус и индивидуалното качество на живот на пациентите на хроничнодиализа.

Обект на изследването са 80 пациенти на ХД, рандомизирани в работна и контролна група.

Изследователските методи, които следва да се използват, са: документален, клиничен, социологически, статистически и лабораторен.

В резултат на това проучване се очаква да се създаде и внедри в рутинната практика оригинален алгоритъм за аеробни интрадиализни упражнения за подобрена прогноза, клиничен резултат и качество на живот на пациентите на ХД.

Очаквани резултати:

1. Пациентите с ESRD имат ниски нива на двигателна активност. Установяване на причините за ниска физическа активност при тези пациенти с разработване на стратегии за отстраняването им.
2. Потвърждаване на хипотезата, че интрадиализните кардио-VELO тренировки са подходящи за положително повлияване на функционалния статус, физическото и емоционалното здраве, както и индивидуалното качество на живот на пациентите на диализно лечение.
3. Интрадиализните кардио-VELO тренировки повлияват положително на отношението на пациентите към извършването на физически упражнения.
4. Създаване на приложима в клиничната практика методика за провеждане на интрадиализни упражнения при намален финансов разход и подобрен резултат и прогноза за пациентите.

Основната дейност на проекта бе провеждане за първи път в България на проучване за приложение на аеробни интрадиализни упражнения със специализирано колело при пациенти на хронична диализа. ХБН е сериозен глобален здравен проблем, свързан с намалена продължителност на живота. При пациенти подложени на хемодиализно лечение, преживяемостта е с около 75% по-ниска от тази на техните връстници. Наблюдава се и значително намален физически функционален капацитет и инвалидност. Целта на дисертацията е да се докаже, че кинезитерапията подобрява двигателната активност, социалната рехабилитация и качеството на живот при пациенти с ХБЗ. Подборът на изследваните лица е направен сред пациентите с ХБЗ, преминали лечение през 2023-2024г. в диализния център към УМБАЛ „Света Марина“ Варна. В извадката са включени 81 лица, представляващи 45% от преминалите хемодиализно лечение за изследвания период. От всички участници е снета подробна анамнеза и физическо състояние. Извършени са следните изследвания: лабораторни изследвания, изследване за функционален статус, оценка на качеството на живот. Протоколът на експерименталната група включва аеробна тренировъчна програма с велоергометър – каране на колело в началото на диализната процедура с ниска интензивност на натоварване. Контролната група не е

изпълнявала интрадиализни упражнения. В резултат от дейността по проекта бе изработен алгоритъм за оценка и повишаване на физическата активност на пациенти на диализно лечение с приложение в контролирани болнични/амбулаторни условия. Дейността по проекта представлява реализиране на третична профилактика, целяща предотвратяване развитието на усложнения, свързани с крайния стадий на ХБЗ, поддържане максималния функционален капацитет и подобряване качеството на живот на тези пациенти. В резултат от дейността по проекта се констатира, че при пациентите, провеждащи аеробни интрадиализни упражнения със специализирано колело се повлиява функционалния им статус. Това ни дава основание да препоръчаме тези упражнения да се използват за рехабилитация. Прилагането на бъбречна рехабилитация в бъдеще е един от факторите, които ще подобрят качеството на живот при пациенти с ХБЗ на диализно лечение.